ARREST VAN HET HOF (EERSTE KAMER)
VAN 11 OKTOBER 1984 [1]

Caisse primaire d'assurance maladie de Rouen tegen A. Guyot (verzoek om een prejudiciële beslissing, ingediend door de Cour d'appel te Rouen)

„Migrerende werklozen — recht op prestaties bij ziekte"

Zaak 128/83

Samenvatting

Sociale zekerheid van migrerende werknemers — Werkloosheid — Werkloze die tijdens laatste werkzaamheden woonde in Lid-Staat waar hij werkte — Toepassing van artikel 71 van verordening nr. 1408/71 — Neen

(Verordening nr. 1408/71 van de Raad, artikel 71)

Artikel 71 van verordening nr. 1408/71 van de Raad is niet van toepassing op werklozen die tijdens het verrichten van hun laatste werkzaamheden woonden in de Lid-Staat waar zij werkten.

In zaak 128/83,

betreffende een verzoek aan het Hof krachtens artikel 177 EEG-Verdrag van de Cour d'appel te Rouen, in het aldaar aanhangig geding tussen

CAISSE PRIMAIRE D'ASSURANCE MALADIE DE ROUEN

en

A. GUYOT,

om een prejudiciële beslissing over de uitlegging van verordening nr. 1408/71 van de Raad van 14 juni 1971 betreffende de toepassing van de sociale

1 — Procestaal: Frans.

zekerheidsregelingen op loontrekkenden en hun gezinnen, die zich binnen de Gemeenschap verplaatsen,

wijst

HET HOF VAN JUSTITIE (Eerste kamer),

samengesteld als volgt: Mackenzie Stuart, president, G. Bosco, kamerpresident, en T. Koopmans, rechter,

advocaat-generaal: G. F. Mancini
griffier: H. A. Rühl, hoofdadministrateur

het navolgende

ARREST

De feiten

I — De feiten en het procesverloop

Artikel 25 van verordening nr. 1408/71 geeft werkloze werknemers die zich binnen de Gemeenschap verplaatsen bepaalde rechten op prestaties bij ziekte. Deze rechten zijn afhankelijk van een recht op werkloosheidsuitkering ingevolge artikelen 69 of 71 van de verordening. Artikel 69 regelt het geval van de werkloze die zich naar een andere dan de bevoegde Lid-Staat begeeft. Hij heeft drie maanden lang recht op handhaving van de uitkeringen van de bevoegde Lid-Staat, mits hij bepaalde formaliteiten heeft vervuld. Na die drie maanden moet hij terugkeren naar de bevoegde staat om zijn rechten te handhaven.

Artikel 71 regelt de situatie van de werknemers die tijdens het verrichten van zijn laatste werkzaamheden op het grondgebied van een andere dan de bevoegde Lid-Staat woonde. Ingevolge artikel 71, lid 1, sub b-ii, heeft een werknemer die geen grensarbeider is, volledig werkloos is en zich ter beschikking stelt van de diensten voor arbeidsbemiddeling op het grondgebied van de Lid-Staat waarop hij woont of die naar dit grondgebied terugkeert, recht op uitkering volgens de wettelijke regeling van deze staat, alsof hij zijn laatste werkzaamheden op het grondgebied daarvan had uitgeoefend.

De situatie van geïntimeerde in het hoofdgeding

Geïntimeerde in het hoofdgeding (hierna: geïntimeerde), van Duitse nationaliteit, zegde op 30 juni 1977 haar betrekking in de Bondsrepubliek Duitsland op.

Op 1 augustus 1977 schreef zij zich als werkzoekende in bij de Duitse dienst voor de arbeidsbemiddeling. In september 1977 ging zij naar Frankrijk om zich bij haar man te voegen. Zij vestigde zich definitief in Frankrijk en schreef zich op 5 september 1977 in als werkzoekende bij de Agence nationale pour l'emploi. Gedurende drie maanden ontving zij de Duitse werkloosheidsuitkering en sindsdien ontvangt zij een werkloosheidsuitkering van de ASSEDIC.

In 1978 weigerde de Caisse primaire d'assurance maladie haar een vergoeding voor tijdens de maanden januari tot en met april 1978 gemaakte ziektekosten (een verstrekking) alsmede de betaling van een dagvergoeding wegens arbeidsongeschiktheid.

Procedure

Op 28 april 1981 veroordeelde de Commission de première instance de sécurité sociale de Rouen de Caisse primaire tot betaling van bovengenoemde uitkeringen en verstrekkingen. De Caisse primaire ging van die uitspraak in beroep bij de Cour d'appel te Rouen. Deze rechterlijke instantie achtte een uitlegging van verordening nr. 1408/71 noodzakelijk en heeft de behandeling van de zaak geschorst in afwachting van een uitspraak van het Hof over de volgende vraag:

„Is de verkrijging van de in artikel 71 van verordening (EEG) nr. 1408/71 van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 14 juni 1971 bedoelde uitkeringen in het door lid 1, sub b-ii, van dit artikel voorziene geval mede afhankelijk van de voorwaarde, dat de betrokkene in de bevoegde Lid-Staat woonde vóór het einde van het laatste tijdvak van arbeid in een andere dan de bevoegde Lid-Staat?"

Krachtens artikel 20 van 's Hofs Statuut-EEG zijn schriftelijke opmerkingen ingediend door de directeur régional des affaires sanitaires et sociales de Haute-Normandie en door de Commissie, vertegenwoordigd door J. Griesmar, lid van haar juridische dienst, als gemachtigde, bijgestaan door F. Herbert, advocaat te Brussel.

Het Hof heeft, op rapport van de rechter-rapporteur en de advocaat-generaal gehoord, besloten zonder instructie tot de mondelinge behandeling over te gaan en de zaak naar de Eerste kamer te verwijzen.

I — Schriftelijke opmerkingen, ingediend krachtens artikel 20 van 's Hofs Statuut-EEG

Volgens de *Direction régionale des Affaires sanitaires et sociales de Haute-Normandie* heeft artikel 71, lid 1, betrekking op werklozen die tijdens het verrichten van hun laatste werkzaamheden op het grondgebied van een andere dan de bevoegde Lid-Staat woonden. In casu heeft geïntimeerde haar laatste werkzaamheden tot 30 juni 1977 in Duitsland verricht. Op die datum woonde zij op Duits grondgebied, hetgeen zo bleef tot september 1977. Duitsland is dus zowel de staat waar geïntimeerde verbleef tijdens het verrichten van haar laatste werkzaamheden als de staat van het bevoegde orgaan; geïntimeerde schreef zich immers reeds op 1 augustus 1977 in als werkzoekende in haar land van herkomst. Alleen al op grond van deze vaststellingen kan worden geconcludeerd, dat geïntimeerde niet voldoet aan de voorwaarden gesteld in artikel 71, lid 1, sub b-ii, maar veeleer valt onder de in artikel 71 voorziene uitzondering, luidende als volgt:

„Indien deze werknemer evenwel in het genot van uitkering werd gesteld voor rekening van het bevoegde orgaan van de Lid-Staat aan de wettelijke regeling waarvan hij het laatst onderworpen was [in casu Duitsland], heeft hij recht op uitkering overeenkomstig artikel 69."

De *Commissie* onderzoekt het toepassingsgebied van de artikelen 60 tot en met 71 aan de hand van de rechtspraak van het Hof, te weten de arresten van 10 juli 1975 (zaak 27/75, Bonaffini, Jurispr. 1975, blz. 971); 23 november 1976 (zaak 40/76, Kermaschek, Jurispr. 1976, blz. 1669); 15 december 1976 (zaak 39/76, Mouthaan, Jurispr. 1976, blz. 1901); 17 februari 1977 (zaak 76/76, Di Paolo, Jurispr. 1977, blz. 315); 1 december 1977 (zaak 6/77, Kuyken, Jurispr. 1977, blz. 2311); 20 maart 1979 (zaak 139/78, Coccioli, Jurispr. 1979, blz. 991); 19 juni 1980 (zaak 41/79, Testa, Jurispr. 1980, blz. 1979); 27 mei 1982 (zaak 227/81, Aubin, Jurispr. 1982, blz. 1991). Hieruit kunnen de volgende beginselen worden afgeleid.

Normalerwijze zal de werknemer die werkloos wordt een werkloosheidsuitkering aanvragen in de staat waar hij zijn laatste werkzaamheden heeft verricht. Artikel 67 voorziet in de mogelijkheid van samentelling van tijdvakken van verzekering of van arbeid, maar verbindt daaraan de voorwaarde, dat de betrokkene laatstelijk tijdvakken van verzekering respectievelijk van arbeid heeft vervuld krachtens de wettelijke regeling op grond waarvan de uitkeringen worden aangevraagd.

Voor bepaalde categorieën werknemers evenwel voorziet artikel 71, lid 1, in een uitzondering op dit vereiste. Het betreft hier werknemers die tijdens het verrichten van hun laatste werkzaamheden nauwe banden hebben behouden met een ander land dan dat van tewerkstelling, op grond dat zij zich aldaar hebben gevestigd of normaal verblijven. Deze werknemers hebben de keus: zij kunnen zich onderwerpen aan het stelsel van werkloosheidsuitkeringen van de staat waar zij hun laatste werkzaamheden hebben verricht, dan wel een uitkering aanvragen in de staat waar zij wonen. De keus wordt gedaan doordat de betrokkene zich ter beschikking stelt van de diensten voor arbeidsbemiddeling van de staat waar het verzoek om uitkering wordt gedaan (zie arrest-Aubin, r.o. 19).

Arrest 71, lid 1, sub a-ii en b-ii, vormt een uitzondering op de algemene regel van artikel 67 en moet derhalve strikt worden uitgelegd (arrest-Di Paolo, r.o. 13).

Artikel 69 dient het zoeken naar werk te vergemakkelijken: gedurende drie maanden wordt het recht op uitkering gehandhaafd, zonder dat de betrokkene verplicht is zich ter beschikking te houden van de diensten voor arbeidsbemiddeling van de bevoegde staat en zich aan het aldaar uitgeoefende toezicht te onderwerpen (arrest-Coccioli).

Volgens de Commissie is op geïntimeerde uitsluitend het algemene beginsel van artikel 67 van toepassing. Haar laatste werkzaamheden verrichtte zij in de Bondsrepubliek Duitsland, in welk land zich ook haar woonplaats bevond. Zij vestigde zich pas in Frankrijk nadat zij ontslag had genomen. Krachtens artikel 69 had zij derhalve nog gedurende drie maanden recht op de Duitse uitkeringen.

De Commissie wijst erop, dat de Cour d'appel de Rouen blijk geeft van een onjuiste opvatting over het begrip „bevoegde staat". De Cour d'appel beschouwt Frankrijk als de bevoegde staat, op grond dat het bevoegde orgaan waaraan geïntimeerde om de uitkeringen

heeft verzocht, zich op Frans grondgebied bevindt.

Volgens de Commissie is de in artikel 71 bedoelde bevoegde staat die van de laatste tewerkstelling als bedoeld in artikel 67. Zulks vloeit voort uit de definities in artikel 1, sub q en o, juncto de artikelen 67 en 13 van de verordening.

Geïntimeerde had derhalve gedurende drie maanden recht op de Duitse uitkeringen, welk recht zou zijn gehandhaafd indien zij was teruggekeerd naar Duitsland of verlenging van de termijn had gekregen. Daarentegen had zij geen moment recht op een Franse werkloosheidsuitkering, daar zij haar laatste werkzaamheden niet in Frankrijk heeft verricht.

De betaling van een werkloosheidsuitkering aan werklozen die zich niet bevinden op het grondgebied van de Lid-Staat waar zij hun laatste werkzaamheden hebben verricht, is slechts mogelijk in twee gevallen:

— gedurende drie maanden onder de in artikel 69 gestelde voorwaarden;

— zonder tijdslimiet, indien de werkloze tijdens het verrichten van zijn laatste werkzaamheden reeds in een andere Lid-Staat woonde (artikel 71).

De communautaire bepalingen voorzien in hun huidige versie niet in onbeperkte handhaving van het recht op werkloosheidsuitkeringen bij verplaatsing van de woonplaats na beëindiging van de tewerkstelling. Dit vindt zijn verklaring in de omstandigheid, dat de Gemeenschap zich ten tijde van de totstandkoming van verordening nr. 1408/71 in een periode van hoogconjunctuur bevond waarin werklozen redelijk snel werk konden vinden. De behoefte om het recht op werkloosheidsuitkeringen te handhaven buiten het land van de laatste tewerkstelling, deed zich niet gevoelen. De gewijzigde situatie op de arbeidsmarkt was voor de Commissie aanleiding, de Raad een voorstel te doen voor een verordening tot wijziging van de oorspronkelijke verordening (voorstel door de Commissie bij de Raad ingediend op 18. 6. 1980, PB C 169 van 1980, blz. 22).

Aan het bovenstaande wordt niet afgedaan door het feit, dat geïntimeerde van de Franse organen een Franse werkloosheidsuitkering ontving, ondanks het in artikel 67 geformuleerde criterium van de laatste tewerkstelling. Artikel 25, lid 2, is in casu niet van toepassing, daar geïntimeerde niet in aanmerking komt voor toepassing van artikel 71, lid 1, sub b-ii.

Voor de beantwoording van de door de Cour d'appel gestelde vraag wijst de Commissie er tenslotte op, dat deze rechterlijke instantie Frankrijk als de bevoegde staat beschouwt; als reden waarom geïntimeerde zich niet kan beroepen op artikel 71, lid 1, sub b-ii, en derhalve evenmin op artikel 25, lid 2, van verordening nr. 1408/71, heeft zij evenwel terecht gewezen op het feit dat geïntimeerde tijdens haar laatste tewerkstelling niet in een andere Lid-Staat dan die van tewerkstelling woonde.

Zij geeft het Hof in overweging, de vraag van de verwijzende rechter te beantwoorden als volgt:

— Artikel 71 van verordening nr. 1408/71 is, blijkens het opschrift van afdeling 3 van het betrokken hoofdstuk, slechts van toepassing op werklozen die tijdens het verrichten van hun laatste werkzaamheden reeds woonden in een andere Lid-Staat dan die waar zij laatstelijk tewerkgesteld waren.

III — Mondelinge behandeling

Ter terechtzitting van 26 januari 1984 heeft F. Herbert namens de Commissie opmerkingen gemaakt.

De advocaat-generaal heeft ter terechtzitting van 22 maart 1984 conclusie genomen.

In rechte

1 Bij arrest van 30 juni 1983, ingekomen ten Hove op 7 juli 1983, heeft de Cour d'appel te Rouen krachtens artikel 177 EEG-Verdrag een prejudiciële vraag gesteld over de uitlegging van verordening nr. 1408/71 van de Raad van 14 juni 1971 betreffende de toepassing van de sociale zekerheidsregelingen op loontrekkenden en hun gezinnen, die zich binnen de Gemeenschap verplaatsen (PB L 149 van 1971, blz. 2).

2 Deze vraag is gerezen in het kader van een hoger beroep, door de Caisse primaire d'assurance maladie de Rouen ingesteld tegen een vonnis van de Commission de première instance de sécurité sociale, waarbij eerstgenoemde was veroordeeld om aan geïntimeerde in het hoofdgeding in de periode januari tot en met maart 1978 gemaakte ziektekosten te vergoeden en een dagvergoeding wegens arbeidsongeschiktheid te betalen.

3 Geïntimeerde in het hoofdgeding, die de Duitse nationaliteit bezit, zegde op 30 juni 1977 haar betrekking in de Bondsrepubliek Duitsland op. Op 1 augustus 1977 schreef zij zich als werkzoekende in bij de Duitse diensten voor arbeidsbemiddeling. In september 1977 voegde zij zich bij haar man in Frankrijk, alwaar zij zich definitief vestigde en zich inschreef bij de Agence nationale pour l'emploi. Gedurende drie maanden ontving zij de Duitse werkloosheidsuitkering; daarna genoot zij een werkloosheidsuitkering van het bevoegde Franse orgaan, de ASSEDIC.

4 De Caisse primaire d'assurance maladie weigerde haar vergoeding van ziektekosten, stellende dat het recht van werkloze migrerende werknemers op uitkeringen in verband met ziekte en moederschap ingevolge artikel 25 van

verordening nr. 1408/71 afhing van het recht op een werkloosheidsuitkering. Volgens de Caisse primaire had geïntimeerde in het hoofdgeding geen recht op een Franse werkloosheidsuitkering, omdat zij vóór het intreden van haar werkloosheid niet in Frankrijk had gewerkt.

5 Met het oog op de beslissing van dit geschil heeft de Cour d'appel de behandeling van de zaak geschorst en het Hof de volgende vraag voorgelegd:

„Is de verkrijging van de in artikel 71 van verordening (EEG) nr. 1408/71 van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 14 juni 1971 bedoelde uitkeringen in het door lid 1, sub b-ii, van dit artikel voorziene geval mede afhankelijk van de voorwaarde, dat de betrokkene in de bevoegde Lid-Staat woonde vóór het einde van het laatste tijdvak van arbeid in een andere dan de bevoegde Lid-Staat?"

6 De bepaling waarvan uitlegging wordt gevraagd, dient in haar context te worden geplaatst. Zij maakt deel uit van hoofdstuk 6 van verordening nr. 1408/71, dat gaat over werkloosheid. Ingevolge het systeem van dit hoofdstuk moet een werknemer zich voor de verkrijging van de voorziene werkloosheidsuitkering wenden tot het bevoegde orgaan van de Lid-Staat waar hij het laatst was tewerkgesteld. Verlaat de werkloze deze Lid-Staat om werk te zoeken, dan blijft hij nog drie maanden in het genot van deze uitkering, die ten laste blijft van het bevoegde orgaan van de Lid-Staat waar hij het laatste was tewerkgesteld. Na afloop van deze drie maanden moet de werkloze naar die Lid-Staat terugkeren om in het genot van een uitkering te blijven.

7 Artikel 71, lid 1, maakt een uitzondering op deze regel voor „de werkloze die tijdens het verrichten van zijn laatste werkzaamheden op het grondgebied van een andere dan de bevoegde lid-Staat woonde". In dat geval kan de betrokkene zich, al naar gelang het geval, ter beschikking stellen van de instanties van de Lid-Staat waar hij woont of van de Lid-Staat waar hij zijn laatste werkzaamheden heeft verricht, en komt hij ook na de periode van drie maanden nog in aanmerking voor een werkloosheidsuitkering. Deze bepaling dient ter bescherming van grensarbeiders en andere werknemers die in een andere Lid-Staat wonen dan die waarin zij werken.

8 In deze bepaling bedoelt die gemeenschapswetgever met „bevoegde staat" de Lid-Staat waar zich het bevoegde orgaan bevindt, dat wil zeggen de Lid-Staat waar de betrokkene het laatst heeft gewerkt. Deze bepaling heeft dus

enkel betrekking op werknemers die in een andere Lid-Staat woonden dan die waar zij hun laatste werkzaamheden verrichtten.

9 Aan de nationale rechter dient dus te worden geantwoord, dat artikel 71 van verordening nr. 1408/71 niet van toepassing is op werklozen die tijdens het verrichten van hun laatste werkzaamheden woonden in de Lid-Staat waar zij werkten.

Kosten

10 De kosten door de Commissie van de Europese Gemeenschappen wegens indiening van haar opmerkingen bij het Hof gemaakt, kunnen niet voor vergoeding in aanmerking komen. Ten aanzien van de partijen in het hoofdgeding is de procedure als een aldaar gerezen incident te beschouwen, zodat de nationale rechterlijke instantie over de kosten heeft te beslissen.

HET HOF VAN JUSTITIE (Eerste kamer),

uitspraak doende op de door de Cour d'appel te Rouen bij arrest van 30 juni 1983 voorgelegde vraag, verklaart voor recht:

Artikel 71 van verordening nr. 1408/71 van de Raad van 14 juni 1971 is niet van toepassing op werklozen die tijdens het verrichten van hun laatste werkzaamheden woonden in de Lid-Staat waar zij werkten.

Mackenzie Stuart Bosco Koopmans

Uitgesproken ter openbare terechtzitting te Luxemburg op 11 oktober 1984.

De griffier
voor deze

D. Louterman

Administrateur

De president van de Eerste kamer

G. Bosco